

Beoordelingssystematiek Gecontroleerde kwaliteitsverklaringen en gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaringen

Inleiding

In het kader van de afspraken om in de toekomst naar Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG, overheidsbeleid) te gaan en het daarmee samenhangende convenant nieuwbouw met bouwpartijen (Lenteakkoord), worden vergaande besparingsdoelstellingen voor de nieuwbouw nagestreefd. Voor de bestaande bouw is het SER-energie akkoord opgesteld. Voor nieuwbouw en bestaande bouw, zowel woningbouw als utiliteitsbouw, is in 2021 een nieuwe methode ingevoerd (NTA 8800)

Het bovenstaande draagt bij aan het ontwikkelen en toepassen van innovaties. De innovaties zijn (nog) niet allemaal gewaardeerd in de rekenmethodiek voor de Energieprestatieberekening van gebouwen (NTA 8800). Bij de Energieprestatieberekeningen wordt via het Bouwbesluit al jaren de mogelijkheid geboden de toepassing van innovaties alsnog te waarderen via gelijkwaardigheidsverklaringen. De laatste jaren is het aantal verklaringen behoorlijk opgelopen, waarbij in een groot aantal gevallen de onderbouwing van de verklaringen ontbreekt.

Om meer vat te krijgen op de verklaringen is, in opdracht van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen Agentschap NL), ten behoeve van de Energieprestatie van gebouwen, nieuwbouw en bestaande bouw, een beoordelingssystematiek ontwikkeld om te komen tot gecontroleerde kwaliteitsverklaringen en gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaringen. Deze verklaringen worden opgenomen in een databank die door iedereen kan worden geraadpleegd. De databank en de werkzaamheden van het College gelijkwaardigheid energieprestatie (afgekort CGE) worden door het Bureau Controle en Registratie Gelijkwaardigheidsverklaringen gefaciliteerd.

De hier bedoelde verklaringen zijn verklaringen betreffende producten/systemen die van invloed zijn op de te berekenen Energieprestatie van een gebouw. Er worden dus geen verklaringen gecontroleerd die betrekking hebben op constructieve technieken en brandveiligheid.

College gelijkwaardigheid energieprestatie (CGE)

De gelijkwaardigheidsverklaringen en kwaliteitsverklaringen worden door het onafhankelijke CGE beoordeeld aan de hand van opgestelde spelregels en criteria. De kwaliteitsverklaringen onder certificatie kunnen vrijwel direct in de databank worden opgenomen. Tevens zal het CGE nieuwe aanvragen van gelijkwaardigheidsverklaringen en kwaliteitsverklaringen behandelen.

Het onafhankelijke CGE bestaat uit een aantal deskundigen die geen binding hebben met fabrikanten en leveranciers. Indien het CGE het wenselijk acht om toch een deskundige te raadplegen die een binding heeft met een fabrikant, dan heeft deze deskundige geen stemrecht; de deskundige wordt alleen om advies gevraagd. Het CGE kan tevens, indien zij dat nodig acht, externe onafhankelijke adviseurs inschakelen bij de beoordeling van gelijkwaardigheids- en kwaliteitsverklaringen.

Besluiten over gelijkwaardigheidsverklaringen en kwaliteitsverklaringen worden bij voorkeur in een plenaire vergadering (mag ook Online of per e-mail) genomen. De door het CGE genomen besluiten worden vastgelegd. Het CGE rapporteert éénmaal per jaar ten aanzien van de gecontroleerde verklaringen en klachten aan het Centraal College van Deskundigen (CCvD) van InstallQ.

Eveneens zal het CGE éénmaal per jaar (aan het eind van het kalenderjaar) aan de NSC Energieprestatie (NEN normcommissie 351 074 21) rapporteren met betrekking tot de beoordeling van nieuwe technieken die nog niet in een relevante norm zijn beschreven. Het CGE kan de NSC Energieprestatie om een inhoudelijk advies vragen. Indien een fabrikant en/of leverancier het niet eens is met de door het CGE gevolgde procedure kan er een beroep worden ingediend bij het CCvD. Het CCvD gaat vervolgens na of de juiste procedure door het CGE is gevolgd.

Samenstelling CGE:

Het CGE bestaat uit een aantal deskundigen. In het CGE zijn de disciplines bouwfysica, installatietechniek en energietechniek vertegenwoordigd.

In dit kader worden eerst de begrippen kwaliteitsverklaring en gelijkwaardigheidsverklaring gedefinieerd.

Kwaliteitsverklaring:

Een kwaliteitsverklaring is een verklaring dat een product bepaalde eigenschappen heeft die bepaald zijn conform een algemeen geaccepteerde norm of bijlage van een norm. In het kader van de Energieprestatieberekening gaat het dan om eigenschappen of productkarakteristieken die gebruikt kunnen worden in de betreffende berekeningsmethodiek.

Erkende kwaliteitsverklaring

Een erkende kwaliteitsverklaring is een schriftelijk bewijs, voorzien van een door het betreffende Ministerie aangewezen merkteken, afgegeven door een door de minister aangewezen instituut. (bijv. Certificerende Instelling). Een bouw materiaal of bouwdeel met een door de minister erkende kwaliteitsverklaring wordt geacht te voldoen aan de eisen van het Bouwbesluit en moet door Bouw- en Woning toezicht worden geaccepteerd

DOP (Declaration of Performance)

Een prestatieverklaring in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 305/2011 (Verordening bouwproducten). Conform de richtlijn, artikel 4 lid 3: neemt de fabrikant met het opstellen van de prestatieverklaring de verantwoordelijkheid op zich dat het bouwproduct overeenkomt met de in de DOP opgegeven prestaties. Zonder objectieve aanwijzingen voor het tegendeel, gaan de lidstaten ervan uit dat de door de fabrikant opgestelde prestatieverklaring nauwkeurig en betrouwbaar is."

Er zijn verschillende systemen van beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid gegeven in de CPR. Systeem 1 is het meest uitgebreide systeem hier voert niet alleen de fabrikant controles uit, maar ook een onafhankelijke productcertificatie instantie. In systeem 4 voert alleen de fabrikant controles uit. Systemen worden beschreven in bijlage 4 van de CPR.

In het huidige publieke bestel hebben op het Bouwbesluit afgestemde DOP's zodoende eenzelfde betekenis als erkende kwaliteitsverklaringen (EKV's); namelijk voldoende bewijs dat aan bepaalde eisen - als beschreven in deze verklaringen - van de bouwregelgeving is voldaan.

Gelijkwaardigheid:

Gelijkwaardigheidsverklaring is een schriftelijke verklaring waarin wordt aangetoond dat alternatieve systeemkeuzen en/of producten die in het kader van de vigerende toetsingskaders (NTA 8800) niet worden gewaardeerd, tenminste dezelfde mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu bieden als bedoeld in genoemde toetsingskaders en relevante, aanpalende documenten. Bouw- en woningtoezicht toetst voor nieuwbouw of een bouw materiaal of bouwdeel met een gelijkwaardigheidsverklaring voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit.

Gecontroleerde kwaliteitsverklaring

Een gecontroleerde kwaliteitsverklaring is een kwaliteitsverklaring (zoals hierboven is beschreven) die door het CGE positief is beoordeeld. Zoals aangegeven in de inleiding beperkt het CGE zich tot de voor de energetische prestatie relevante kenmerken van het product / systeem.

Een kwaliteitsverklaring afgegeven conform een bepaalde BRL zal eveneens door het CGE worden behandeld, maar kan een verkorte procedure doorlopen.

Een kwaliteitsverklaring afgegeven door een hiervoor geaccrediteerde instelling, waarbij meetmethode en productcontrole zijn beschreven, kan een verkorte procedure doorlopen. Het CGE toetst dan alleen de juistheid van de beschreven methode voor de toepassing op de bepalingmethoden als beschreven in de NTA 8800.

Gecontroleerde Gelijkwaardigheidsverklaring

Een gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring is een gelijkwaardigheidsverklaring (zoals hierboven is beschreven) die door het CGE positief is beoordeeld t.o.v. de genoemde toetsingsdocumenten en gelet op de bij die beoordeling aangegeven toepassingsbeperkingen. De gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring dient gebaseerd te zijn op bewijsmateriaal. Het bewijsmateriaal dient te zijn onderbouwd met transparante gegevens. Als het producteigenschappen betreft kan, als transparante onderbouwing, gebruik worden gemaakt van laboratoriummetingen. Indien het een product of systeem betreft waarbij interactie met regelingen en het gedrag in het geding is dienen praktijkmetingen te zijn uitgevoerd. Deze praktijkmeting dient voldoende lang te zijn en tevens dient er een vergelijkbare referentiesituatie onder dezelfde omstandigheden gemeten te worden. Uit de metingen moet blijken hoeveel beter de nieuwe techniek qua energetische prestatie presteert dan de referentietechniek. Te allen tijde dient de gelijkwaardigheidsverklaring te voldoen aan artikel 1.5 van het Bouwbesluit.

Voorafgaand aan deze praktijkmetingen kan op basis van berekeningen een tijdelijke goedkeuring worden verleend voor een door het CGE bepaalde periode. Na deze periode wordt de verklaring door het CGE opnieuw beoordeeld, de geldigheidsduur kan hierna naar oordeel van het CGE worden verlengd.

In geval van een gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring kan er bij Bouw- en Woningtoezicht van de gemeente dan sprake zijn van een marginale toetsing.

In de Energieprestatieberekening is het niet mogelijk om gebruik te maken van gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaringen die een correctie uitvoeren op een berekende Energieprestatie. De gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaringen die de prestatie van een systeem/product geeft, waarbij dus bijvoorbeeld een rendementsgetal in de rekenmethodiek kan worden ingevoerd, worden wel voor Energieprestatieberekeningen geaccepteerd.

Het CGE zal in het geval deze uitgangspunten een belemmering vormen voor de introductie van nieuwe technieken naar alternatieve oplossingen zoeken, zodat deze technieken ook gewaardeerd kunnen worden. Indien er sprake is van een belemmering (zoals hierboven bedoeld) zal dit eveneens gerapporteerd worden aan de betreffende Normcommissie.

Noot: Het CGE controleert of de methode die gebruikt is om de Energetische Prestatie te bepalen, in het kader van een Gelijkwaardigheidsverklaring, in overeenstemming is met het doel en filosofie van de Energieprestatie norm voor nieuwbouw en bestaande bouw.

Het verzoek tot vaststelling van een rekenwaarde voor een product of systeem met kwaliteits- en/of gelijkwaardigheidsverklaring dient door de betreffende fabrikant/leverancier of vertegenwoordigende organisatie van de fabrikant/leverancier gedaan te worden. Het CGE neemt voor (verhandelbare) producten of systemen geen aanvragen van andere partijen in behandeling.

De fabrikant/leverancier dient aan te geven welke energetische prestatie hij claimt, welke methode/normen voor de bepaling gebruikt zijn. Hij dient dit aan te geven in het document 'Format aanvraag beoordeling', dit document wordt door BCRG aan de fabrikant/leverancier toegestuurd.

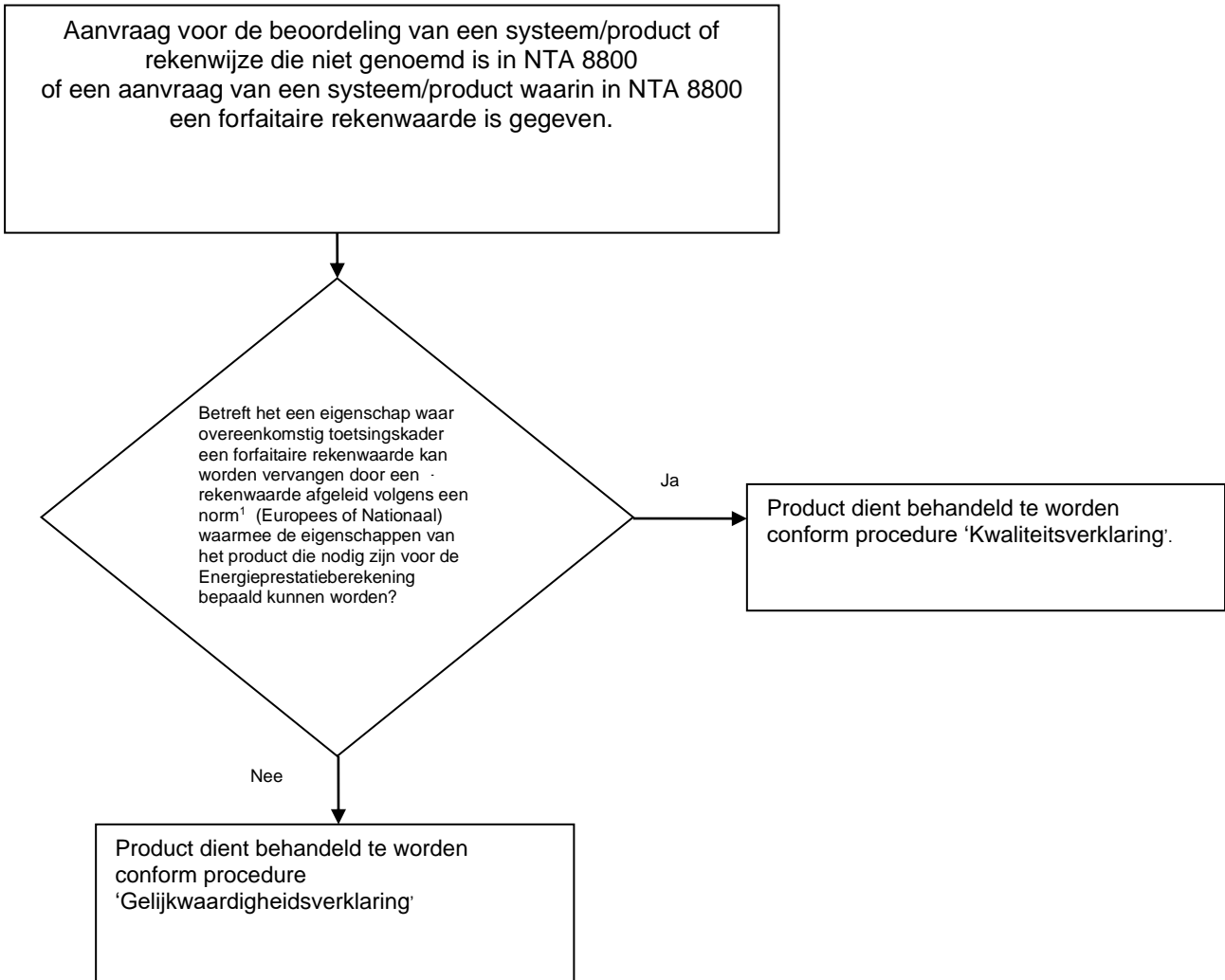
Status van de verklaringen

In het kader van nieuwbouw moeten gemeenten in het kader van bouwvergunningen Energieprestatieberekeningen (BENG) beoordelen. Een onderdeel daarvan is de waardering van gelijkwaardige technieken. Hierbij maakt de gemeente gebruik van de databank gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaringen en kwaliteitsverklaringen.

Procedure voor de beoordeling van een gecontroleerde kwaliteitsverklaring of gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring.

Aanvraag voor gecontroleerde kwaliteitsverklaring of gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring
Het CGE controleert de gebruikte methode, waarmee de Energetische Prestatie van het systeem/product is bepaald, die op de verklaring staat vermeld.

- a. Is de methode conform een norm die door de Nederlandse regelgeving is aangewezen en waarvan het resultaat zonder aanpassingen gebruikt kan worden in de Energieprestatienorm voor nieuwbouw en bestaande bouw, dan is er sprake van een kwaliteitsverklaring.
- b. Is de methode niet conform een hierboven genoemde bedoelde norm dan is er sprake van een Gelijkwaardigheidsverklaring. Het CGE controleert of de methode die gebruikt is om de Energetische Prestatie te bepalen in overeenstemming is met doel en filosofie van de Energieprestatie normen voor nieuwbouw en de bepalingsmethoden voor bestaande bouw. De gebruikte methode moet openbaar zijn. Indien het CGE de methode heeft geaccepteerd dan kan deze methode ook door andere fabrikanten/leveranciers met eenzelfde soort product worden gebruikt. College verzoekt de methode in een vroeg stadium aan haar voor te leggen, zodat zij eerst een oordeel over de methode kan geven, alvorens er metingen door of in opdracht van de fabrikant worden uitgevoerd.

¹ norm die door de Nederlandse regelgeving is aangewezen en waarvan het resultaat zonder aanpassingen gebruikt kan worden in de Energieprestatienorm voor nieuwbouw en bestaande bouw.

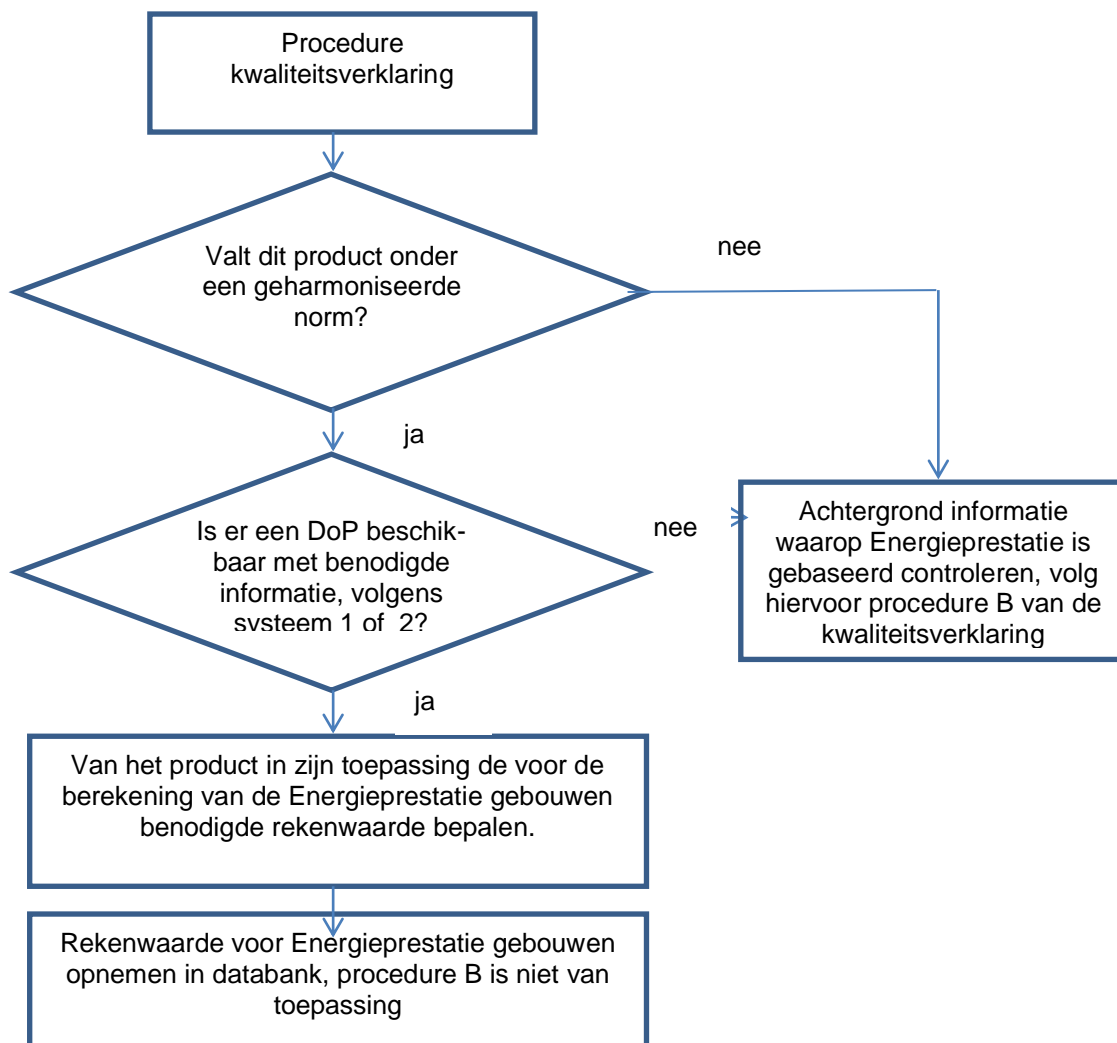
Vaststellen rekenwaarde

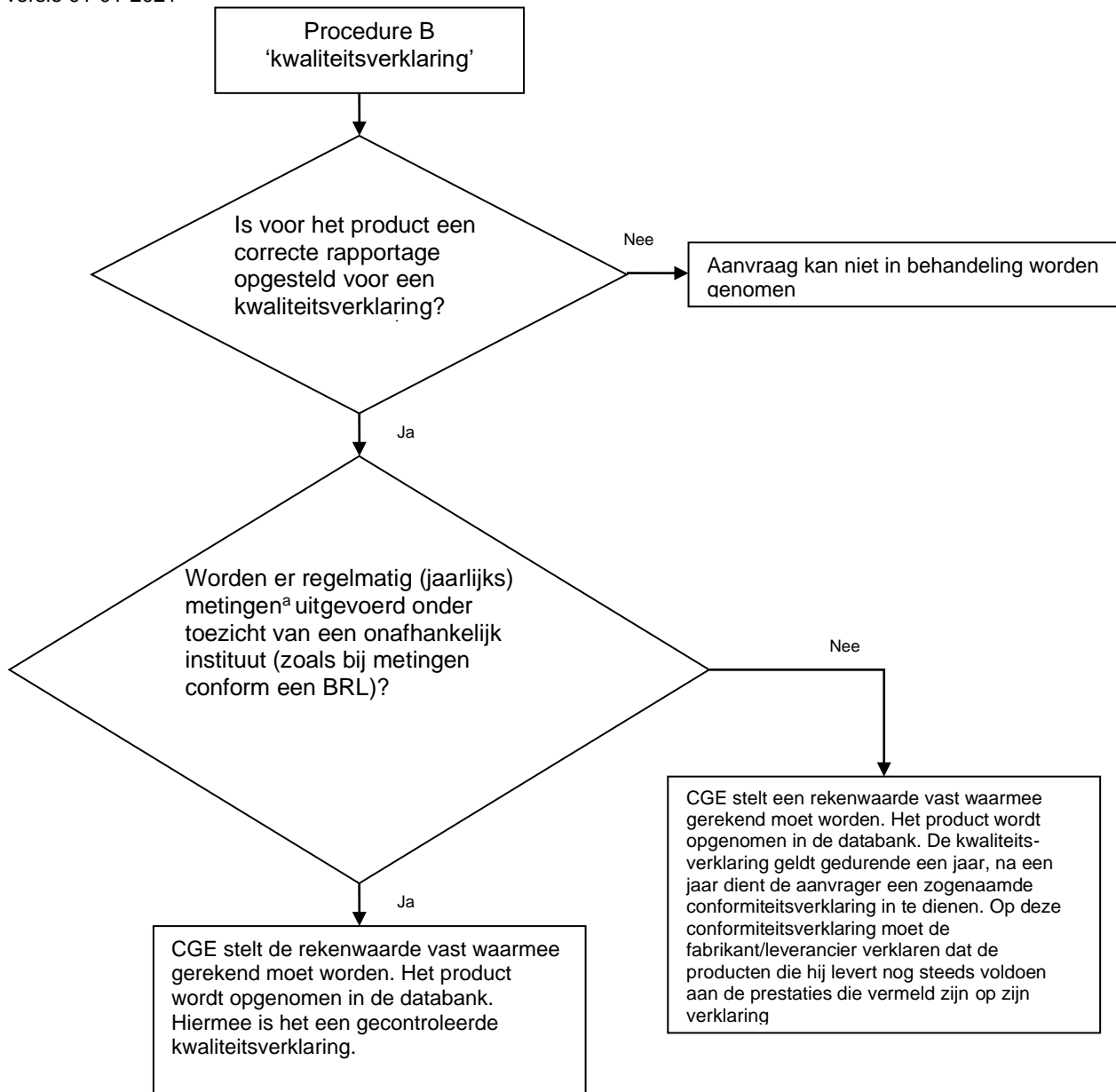
Het CGE geeft aan of de goedgekeurde verklaring van toepassing is voor nieuwbouw en/of bestaande bouw en voor woningbouw en/of utiliteitsgebouwen. Het CGE stelt eveneens van de goedgekeurde verklaringen een rekenwaarde voor de Energieprestatieberekeningen voor nieuwbouw en/of bestaande bouw vast.

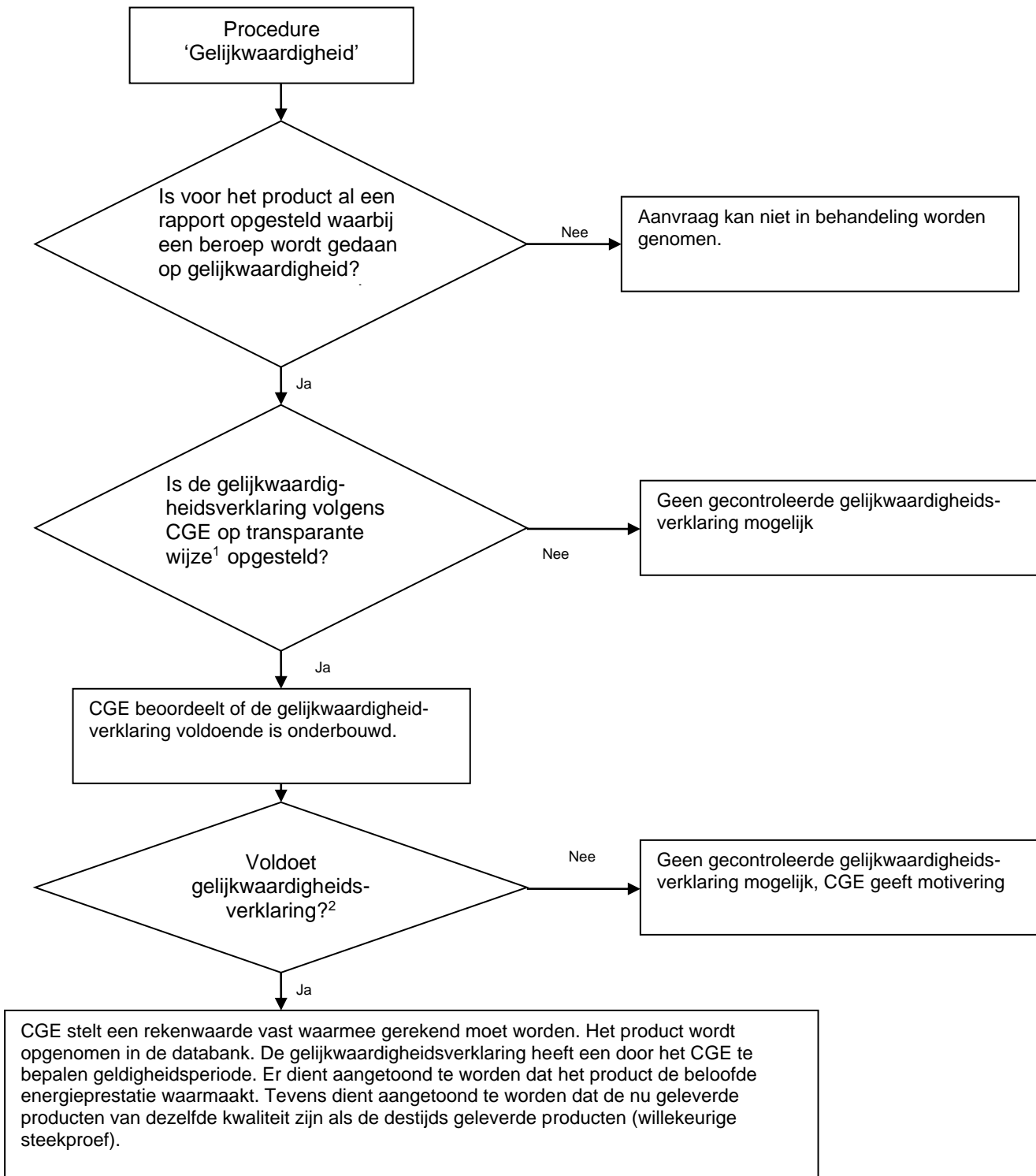
Borging van de Energetische Prestatie van het systeem/product.

Indien de verklaring door een geaccrediteerde organisatie is opgesteld op basis van een BRL en als er sprake is van een jaarlijkse controle van het systeem/product door de geaccrediteerde organisatie, is hiermee de beoordeling van de kwaliteit van de Energetische prestatie van het product/systeem in de tijd voldoende geborgd. In alle andere gevallen beoordeelt het CGE of er voldoende waarborgen zijn waarmee de vastgestelde prestatie van het systeem/product bij voortdurende in stand wordt gehouden. De fabrikant/leverancier dient jaarlijks voor de leverbare producten te verklaren, door middel van een conformiteitsverklaring, dat de geleverde producten nog steeds voldoen aan de eerder gecontroleerde Energetische prestatie die op de verklaring staat vermeld. De fabrikant/leverancier dient dit naar het oordeel van het CGE voldoende te onderbouwen. Indien een specificatie die invloed heeft op de Energetische prestatie van het product/systeem wijzigt dan dient de fabrikant dit binnen 1 maand te melden aan het CGE. Bij de afweging of periodieke beproeving van het product noodzakelijk geacht wordt door het CGE dient rekening gehouden te worden met de verstrekte onderbouwing en (on)zekerheden en de invloed van de energetische prestatie van het product/systeem op de uiteindelijke Energetische prestatie van het gebouw.

Alle hierboven genoemde stappen zijn verder uitgewerkt in de procedure, die hieronder aan de orde komt

¹ Transparant wil zeggen, zijn de regels (rekenregels) en testresultaten waarmee de gelijkwaardigheidsverklaring is opgesteld, door het CGE in te zien en openbaar. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen fysisch meetbare resultaten en modelmatige resultaten. Indien de resultaten met een rekenmodel zijn vastgesteld, dient na de hierboven aangegeven periode in de praktijk te zijn vastgesteld wat de werkelijke resultaten zijn.

² Voor het CGE Verklaringsbeoordeling zal het aannemelijk moeten zijn dat het product een bijdrage levert aan de energetische prestatie. Dit zal door middel van een goede onderbouwing moeten blijken. Maar ook dat er geen probleemverschuiving (gezondheid/veiligheid ed.) optreedt.

versie 01-01-2021

Uitslag beoordeling

De aanvrager krijgt een schriftelijke reactie van het CGE omtrent zijn of haar aanvraag. Er wordt naar gestreefd om uiterlijk 2 maanden na aanvraag een reactie te sturen..

Indien de aanvraag wordt afgewezen, worden de redenen voor de afwijzing vermeld. Indien de fabrikant/leverancier het niet eens is met de afwijzing kan er beroep tegen de gehanteerde procedure worden aangetekend bij het Centraal College van Deskundigen van InstallQ.

Het CCvD zal vervolgens de beschikbare documentatie, vanaf de start van de aanvraag tot en met de afwijzing door het CGE, beoordelen. Daarbij heeft zij de mogelijkheid om vertegenwoordigers van beide partijen te horen. Uiteindelijk zal het CCvD een uitspraak doen die, op basis van de door partijen ingebrachte informatie, bindend is voor beide partijen.

De doorlooptijd van deze beroepsprocedure is maximaal 2 maanden. Indien het CCvD meer tijd nodig heeft dan de hiervoor genoemde 2 maanden dan zal zij beide partijen hierover schriftelijk informeren.

Disclaimer:

De beoordeling van de verklaringen vindt zorgvuldig plaats en de databank met gecontroleerde verklaringen is met de grootste zorg samengesteld. BCRG en degene die hebben medegewerkt aan deze beoordelingen en databank aanvaarden echter geen enkele aansprakelijkheid voor schade die het gevolg is van onjuistheid of onvolledigheid (in de meest ruime zin des woords) van de beoordeling en van de in de databank opgenomen producten en bijbehorende waarden.